

VIẾT BÀI LÀM VĂN SỐ 1 : CẢM NGHĨ VỀ MỘT HIỆN TƯỢNG ĐỜI SỐNG (HOẶC MỘT TÁC PHẨM VĂN HỌC)

(Bài làm ở nhà)

A – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Giúp HS :

– Củng cố những kiến thức và kĩ năng làm văn, đặc biệt là về văn biểu cảm và văn nghị luận.

– Vận dụng được những hiểu biết đó để viết một bài văn nhằm bộc lộ cảm nghĩ của bản thân về một sự vật, sự việc, hiện tượng gần gũi trong thực tế hoặc về một tác phẩm văn học quen thuộc.

– Thấy rõ hơn nữa trình độ làm văn của bản thân, từ đó rút ra những kinh nghiệm cần thiết để các bài làm văn sau đạt kết quả tốt hơn.

B – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

I – NỘI DUNG

1. Đặc điểm bài học

a) Đây là bài làm văn đầu tiên của HS ở cấp THPT. Qua bài viết đầu tiên này, GV nên tạo một "chân trời rộng rãi" để HS có dịp bộc lộ những tình cảm và ý nghĩ tự nhiên, chân thực trước những sự vật, hiện tượng gần gũi, quen thuộc trong đời sống hoặc những tác giả, tác phẩm văn học mà các em hằng yêu thích, say mê.

Để đạt được mục tiêu này, GV cần :

– Động viên, khuyến khích HS hướng tới đời sống và văn chương nghệ thuật, không thờ ơ với những gì xảy ra ở xung quanh, cũng không dửng dưng với những áng văn thơ hay mà mình đã học hoặc đã đọc. Ngược lại, các em cần thường xuyên lắng nghe những cảm nghĩ của riêng mình, để qua đó rút ra những bài học về con người và đời sống, nhằm giúp mình sống tốt đẹp hơn.

– Tránh ra những đề bài xa lạ với thực tế cuộc sống và với những kiến thức văn học HS đã được học ở nhà trường, để các em không bị đẩy vào tình thế phải viết những câu văn chung chung, sáo rỗng.

b) Tuy nhiên, chỉ có những cảm nghĩ thôi thì không đủ. Do vậy, rất cần làm cho HS nhận rõ ràng, để làm tốt bài văn này, các em nhất thiết phải ôn lại và tập dượt lại không chỉ các kĩ năng làm văn biểu cảm hay văn nghị luận mà còn cả các kĩ năng cơ bản giúp các em viết thành công mọi bài làm văn nói chung (như tìm hiểu đề, xây dựng bố cục, trình bày ý, diễn đạt thành lời,...).

2. Trọng tâm bài học

GV cần chú trọng đến các khâu sau :

a) Chuẩn bị tốt nhất các điều kiện để HS có thể làm bài thuận lợi ; qua đó, củng cố và nâng cao những hiểu biết về đời sống, về tác phẩm văn học cũng như khả năng vận dụng các kĩ năng làm văn (đặc biệt là kĩ năng làm văn biểu cảm và văn nghị luận).

b) Ra đề bài chính xác, rõ ràng, phù hợp với mục đích kiểm tra, có khả năng gợi suy nghĩ và cảm hứng sáng tạo của HS.

II – PHƯƠNG PHÁP VÀ TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Hướng dẫn HS chuẩn bị làm bài

Để làm tốt bước này, GV cần phải :

– Cho HS hiểu rằng làm bài không chỉ nhằm lấy điểm. Viết bài làm văn số 1 này là một cơ hội tốt để các em ôn luyện những kiến thức và kĩ năng cần thiết, không chỉ để biểu cảm tốt ở trường học hôm nay, mà còn để bộc lộ những cảm nghĩ chân thực, đúng đắn và tốt đẹp trong đời sống và trong công tác mai sau, khi các em đã vào đời. Vì thế, HS tuyệt đối không nên coi làm văn chỉ là một sự "trả bài", trong đó, các em chỉ làm một việc duy nhất là trình bày lại một cách gầy gọn, lưu loát những gì GV đã dạy hoặc chép lại y nguyên những nội dung nào đó trong một bài văn mẫu. Ngược lại, các em cần mạnh dạn phát biểu một cách tự do những suy nghĩ, cảm xúc của mình, một khi đã tin rằng những cảm nghĩ đó là chân thật và không sai trái.

– Nêu rõ các yêu cầu cụ thể của bài làm (theo phần *Hướng dẫn chung* của SGK, có cụ thể hoá cho thích hợp với điều kiện của từng trường, từng lớp) để HS có định hướng khi chuẩn bị.

2. Ra đề

Để làm tốt bước này, GV cần nghiên cứu kĩ đối tượng HS của từng lớp cụ thể để ra được những đề bài vừa sức, động viên được sự cố gắng của HS, góp phần thúc đẩy các em tích lũy vốn sống và hình thành những cảm nghĩ tốt đẹp về đời sống.

GV không bắt buộc phải (và cũng không nên) dùng nguyên một đề bài nào trong số các đề bài được giới thiệu trong SGK mà chỉ nên coi các đề bài ở SGK có tính chất tham khảo để định hướng và gợi ý cho sự sáng tạo của HS.

3. Hướng dẫn HS viết bài

Để làm tốt bước này, GV cần chú ý :

- Hướng dẫn HS đọc kĩ đề bài, xác định yêu cầu bài viết.
- Định hướng cho HS phạm vi và cách thức tìm nguồn tư liệu cho bài viết.